

**UZASADNIENIE PROJEKTU ROZPORZĄDZENIA
RADY MINISTRÓW
w sprawie przyjęcia planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód
wewnętrznych – port morski w Dziwnowie**

Intensywne wykorzystanie linii brzegowej i systematycznie notowany wzrost gospodarczy oraz intensyfikacja wykorzystania unijnych środków finansowych w ramach realizacji projektów związanych z gospodarką morską wymuszają skoordynowane działania kilku lub nawet kilkunastu jednostek organizacyjnych oraz podmiotów w celu racjonalnego wykorzystania potencjału gospodarczego portu morskiego w Dziwnowie oraz lądowych terenów przyległych, przy uwzględnieniu zrównoważonego rozwoju, w tym uwzględnienia zasad ochrony środowiska. Takie zintegrowane podejście w zakresie planowania i zarządzania wodami zostało przedstawione w celu nr 4 Zintegrowanej polityce morskiej Unii Europejskiej – dyrektywa nr 2008/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, gdzie zapisano zasady wspierania zrównoważonego rozwoju mórz i oceanów oraz rozwijanie procesu decyzyjnego w odniesieniu do unijnych polityk sektorowych. Skoordynowane planowanie przestrzenne obszarów morskich stanowi przekrojowe narzędzie prowadzenia polityki, umożliwiające organom publicznym i zainteresowanym stronom stosowanie skoordynowanego, zintegrowanego i transgranicznego podejścia.

Kolejnym dokumentem Parlamentu Europejskiego dotyczącym prowadzenia polityki przestrzennej na wodach morskich jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich, z której to wynika jednoznacznie, że władze każdego z Państw Członków Unii Europejskiej zostały zobligowane do opracowania Planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich najpóźniej do dnia 31 marca 2021 r.

W nawiązaniu do ww. dyrektyw, Władze Państwowe RP wprowadziły istotne wymogi prawne w tym zakresie, tj. między innymi określono zakres przestrzenny i przedmiotowy opracowania Planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych oraz tok postępowania przyjęcia takiego dokumentu, uszczegółowiając zapisy ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (przepis zmieniający wprowadzono w Dz.U. z 2017 r. poz. 785 z dnia 14.04.2017 roku) poprzez rozszerzenie zapisów art. 37, a także ustanawiając odpowiedni przepis wykonawczy tj. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie wymaganego zakresu planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej (Dz.U. poz. 1025).

W myśl podstawowego aktu prawnego, jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, za podstawę konstruowania rozstrzygnięć planu przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”. Konstruując ustalenia przedmiotowego planu wzięto pod uwagę działania zmierzające do rozwoju społeczno-gospodarczego przy zachowaniu równowagi przyrodniczej, ochrony środowiska przyrodniczego oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń.

Rozstrzygnięcia szczegółowe są zgodne ponadto z innymi zasadami morskiego planowania na Morzu Bałtyckim, zdefiniowanymi przez grupę ds. planowania przestrzennego obszarów morskich HELCOM-VASAB:

- podejściem ekosystemowym;
- zrównoważonym zarządzaniem przestrzenią morską;
- podejściem ostrożnościowym, w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym);
- planowaniem dostosowanym do charakterystyki i specyficznych warunków różnych obszarów.

Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych dla portu morskiego w Dziwnowie, zwany dalej Planem wraz z pełną dokumentacją, pozwala zdefiniować uwarunkowania, stan zagrożenia środowiska i możliwości wykorzystania obszaru objętego Planem, informuje o potrzebach i możliwości wykorzystania akwenu, w tym listę inwestycji celu publicznego, m.in. wpisanych do programu zadań rządowych, oczekiwania różnych grup zainteresowania, wskazuje kierunki wykorzystania wód w zrównoważonym poszanowaniu środowiska, określa poziom zagospodarowania, wskazuje relacje pomiędzy poszczególnymi obszarami na wodzie i lądzie. Poprzez przeprowadzenie procedury uzgadniająco-opiniującej uzyskano akceptację dla działań inwestycyjnych w zakresie określonym przez ustalenia planu, których dalsza realizacja będzie poddana kolejnej procedurze i uwarunkowana wydaniem decyzji na podstawie przepisów odrębnych.

Plan ma na celu wsparcie zrównoważonego rozwoju w obszarach morskich, m.in. przez wskazanie obszarów i określenie sposobów współistnienia różnych sposobów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, tak aby kształtować w nich ład przestrzenny. Projekt planu zawiera rozstrzygnięcia warunkujące współistnienie różnych sposobów użytkowania obszarów portu przy zapewnieniu bezpieczeństwa użytkowania poszczególnych akwenów.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2022 r., poz. 457, poz. 1079, poz. 1250) podejście ekosystemowe oznacza, że w zarządzaniu działalnością człowieka spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) wpływ na ekosystem planowanej działalności człowieka jest utrzymywany na poziomie umożliwiającym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu ekologicznego środowiska;
- 2) zachowana jest zarówno zdolność do prawidłowego funkcjonowania ekosystemu, jak i odporność na zmiany środowiskowe powstałe w wyniku działalności człowieka;
- 3) umożliwiające jest jednoczesne, trwałe i zrównoważone użytkowanie zasobów i usług ekosystemowych przez obecne i przyszłe pokolenia.

Wyrazem uwzględnienia wskazanych powyżej zasad morskiego planowania są ustalone w planie zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych portu morskiego w Dziwnowie specyficzne dla każdego akwenu zakazy, nakazy i ograniczenia w użytkowaniu. Sformułowane w planie zakazy i ograniczenia mają na celu uniknięcie konfliktów pomiędzy funkcjami podstawowymi i dopuszczalnymi w danym akwenie.

W rozdziale 4 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej wskazano zasady postępowania w przypadku obowiązywania planu oraz zasady postępowania w przypadku braku planu i m.in. „wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń wymaga uzyskania pozwolenia ustalającego ich lokalizację oraz określającego warunki ich wykorzystania na tych obszarach. W przypadku gdy dla morskich wód wewnętrznych lub morza terytorialnego oraz w wyłącznej strefie

ekonomicznej nie został przyjęty plan lub wymagane jest pozwolenie na budowę, pozwolenie w drodze decyzji wydaje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej dla przedsięwzięć planowanych, realizowanych lub eksploatowanych. A w przypadku, gdy dla morskich wód wewnętrznych lub morza terytorialnego został przyjęty plan lub nie jest wymagane pozwolenie na budowę, pozwolenie w drodze decyzji wydaje właściwy terytorialnie dyrektor urzędu morskiego.” Z tego zapisu wynika, iż przyjęcie planu skróci czas wydania odpowiedniej decyzji w stosunku do okresu, gdzie nie przyjęto jeszcze „planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych dla portu morskiego w Dziwnowie”.

Podczas przygotowania projektu planu wraz z prognozą, zweryfikowano potencjał możliwości zagospodarowania przestrzennego i przedłożono proponowane zagospodarowanie akwenu portu, w tym skonfrontowano zamierzenia inwestycyjne z uwarunkowaniami środowiskowymi, włącznie z występującymi ograniczeniami, zakazami i nakazami.

W wyniku przeprowadzonych analiz, opinii i uzgodnień, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Infrastruktury i Budownictwa z 17 maja 2017 roku w sprawie *wymaganego zakresu planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej* (Dz. U. poz. 1025) w planie wskazano funkcje podstawowe, które oznaczają wiodące przeznaczenia wydzielonego obszaru, zwanego akwenem, którego dopuszczalne sposoby użytkowania nie mogą zakłócać. Zaproponowane zagospodarowanie akwenów zostało zaakceptowane przez samorządy oraz instytucje i organy. Uwagi w tym proponowane sposoby zagospodarowania akwenów, które nie mogły być uwzględnione, zostały odrzucone z odpowiednim wyjaśnieniem i uzasadnieniem w „Wykazie uwag i wniosków złożonych do projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych – port morski w Dziwnowie”.

Konstrukcja planu

Plan został sporządzony, zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 37a ust. 1 Ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia, zasięg przestrzenny planu został określony poprzez współrzędne punktów załamania granic obszaru planu. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 i 4 Rozporządzenia, obszarowi objętemu planem nadano unikalny kod literowy planu DZI, a akwenom kolejne unikalne numery. Zgodnie z przepisem określonym § 4 ust. 1 Rozporządzenia, plan jest złożony z części tekstowej i części graficznej. Część tekstowa planu zawarta jest w załączniku nr 1, obejmującym ustalenia ogólne obowiązujące na części lub całym obszarze objętym planem, oraz w załączniku nr 2, obejmującym rozstrzygnięcia szczegółowe dotyczące przeznaczenia poszczególnych akwenów oraz informacje o szczególnie istotnych uwarunkowaniach mających wpływ na przyszłe użytkowanie poszczególnych akwenów.

Załącznik nr 1, zwany dalej „Ustaleniami ogólnymi”, wskazuje zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1-3 Rozporządzenia rozstrzygnięcia obowiązujące na części lub całym obszarze objętym planem, dotyczące rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz kierunków rozwoju transportu i infrastruktury technicznej.

W ustaleniach ogólnych w § 1 ust. 2 zdefiniowano użyte w planie pojęcia i terminy niezdefiniowane dotychczas w przepisach prawa. Nie definiowano następujących terminów oraz już obowiązujących ich definicji prawnych, określonych w przepisach ustawy upoważniającej oraz innych aktów normatywnych.

W ustaleniach ogólnych w § 1 ust. 3 zdefiniowano, zawarte w szczegółowych rozstrzygnięciach planu dotyczących poszczególnych akwenów, zakres funkcji podstawowej lub dopuszczalnej na potrzeby:

- badań naukowych;
- dziedzictwa kulturowego;
- infrastruktury technicznej;
- funkcjonowania portu;
- obronności i bezpieczeństwa państwa;
- ochrony środowiska i przyrody;
- poszukiwania, rozpoznawania złóż kopalin oraz wydobywania kopalin ze złóż;
- sztucznych wysp i konstrukcji;
- transportu;
- turystyki, sportu i rekreacji.

Akweny o funkcji podstawowej wskazano na rysunku planu, stanowiącym załącznik nr 4.

Dla obszaru objętego planem, w załączniku „Ustalenia ogólne”, w § 3 – 10, określono ogólne uwarunkowania dotyczące wykonywania funkcji.

W załączniku „Ustalenia ogólne”, w § 11 określono podakweny i akweny na rzecz istniejących i planowanych inwestycji celu publicznego w tym infrastruktury technicznej.

Rysunek planu, zgodnie z § 5 Rozporządzenia stanowiący część graficzną planu, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia. Rysunek planu, , sporządzony został w skali 1:5 000, w układzie współrzędnych „PL-2000” pas 5, zgodnym z obowiązującym państwowym systemem odniesień przestrzennych.

Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące poszczególnych akwenów

Załącznik nr 2 zawiera rozstrzygnięcia szczegółowe dotyczące przeznaczenia poszczególnych akwenów oraz informacje o szczególnie istotnych uwarunkowaniach mających wpływ na przyszłe użytkowanie poszczególnych akwenów. Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące poszczególnych akwenów lub ich wydzielonych części zostały przedstawione w formie kart akwenów. Rozstrzygnięcia dotyczące poszczególnych akwenów zawierają:

- a) określenie funkcji podstawowej;
- b) ustalenie funkcji dopuszczalnych dla poszczególnych akwenów;
- c) zakazy lub ograniczenia w korzystaniu z poszczególnych akwenów, z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego;
- d) informację o inwestycji celu publicznego, w tym o jej rozmieszczeniu, planowanej do realizacji w ramach funkcji akwenu;
- e) warunki dotyczące uprawiania rybołówstwa i akwakultury, pozyskiwania energii odnawialnej, poszukiwania, rozpoznawania złóż kopalin oraz wydobywania kopalin ze złóż oraz ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego;
- f) ustalenia wiążące samorządy województw oraz gminy, w obszarze których występują morskie wody wewnętrzne, lub gminy sąsiadujące z obszarem planu poprzez linię brzegową lub odpowiadające tej linii granice obszarów morskich, przy sporządzaniu odpowiednio planów zagospodarowania przestrzennego województw, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W kartach poszczególnych akwenów określono obowiązujące zakazy lub ograniczenia w korzystaniu z poszczególnych obszarów wg rodzajów funkcji jakich dotyczą. Jest to zbiór nakazów, zakazów i wyjątków, które czytane bezpośrednio wskazują jednoznacznie użytkownikom przestrzeni morskiej dopuszczalne i niedopuszczalne sposoby wykorzystywania tej przestrzeni.

Warunki stanowią katalog zamknięty wynikający z obowiązujących obecnie przepisów prawa (tj. Rozporządzenia). Ponadto w akwenach obowiązują zasady korzystania z nich, wynikające z dokumentów lub aktów normatywnych, nie odnoszących się bezpośrednio do zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, mających jednak wymiar przestrzenny (nie obowiązują na całym obszarze objętym projektem planu). Zasady stanowią katalog zamknięty wynikający z obowiązujących obecnie przepisów prawa. Dotyczą one:

- a) form ochrony przyrody i ich otulin oraz ustaleń planów ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916);
- b) koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie kopalin lub wydobywanie kopalin, wydanych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2022 r., poz. 1072);
- c) obiektów i akwenów chronionych na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840);
- d) obiektów i stref chronionych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, poz. 2127, poz. 2269 oraz z 2022 r. poz. 1079, 1260);
- e) stref zamkniętych dla żeglugi i rybołówstwa oraz ogłaszanych okresowo stref niebezpiecznych dla żeglugi i rybołówstwa, ustanawianych na podstawie art. 3 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 457, poz. 1079, poz. 1250);
- f) ochrony żywych zasobów morza na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2022 r., poz. 540);
- g) działań realizowanych w ramach krajowego programu ochrony wód morskich, o którym mowa w art. 159 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, poz. 2368 oraz z 2022 r. poz. 88, poz. 258, poz. 855).

Informacje o szczególnie istotnych uwarunkowaniach mających wpływ na przyszłe użytkowanie poszczególnych akwenów zawarte w kartach akwenów dotyczą:

- a) zasad korzystania z poszczególnych akwenów, wynikających z dokumentów lub aktów normatywnych określonych w przepisach;
- b) szczególnie istotnych uwarunkowań dotyczących poszczególnych akwenów;
- c) innych istotnych informacji dotyczących poszczególnych akwenów, w tym rekomendacji wynikających z prac nad planem, dotyczących innych niż plan zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, procedur administracyjnych kształtujących zagospodarowanie przestrzenne tych obszarów.

Informacje te mają charakter pomocniczy i nie stanowią przesądzeń i rozstrzygnięć planu.

Załącznikami do projektu rozporządzenia są:

- 1) załącznik nr 1 – ustalenia ogólne (tzw. treść ogólna planu);
- 2) załącznik nr 2 – rozstrzygnięcia szczegółowe, tj. karty akwenów;
- 3) załącznik nr 3 – uzasadnienie do szczegółowych rozstrzygnięć dotyczących poszczególnych akwenów planu;
- 4) załącznik nr 4 – rysunek planu

Przewidywane skutki wejścia planu w życie

Plan nie będzie jedynym dokumentem stanowiącym podstawę prawną dla działań lokalizowanych bądź wpływających na przestrzeń morską. Uwzględni on wszystkie przepisy prawa krajowego i międzynarodowego i nie stoi z nimi w sprzeczności. Plan nie zastępuje procedur postępowania – po przyjęciu planu procedury prowadzone w odniesieniu do

poszczególnych spraw dotyczących zagospodarowania, użytkowania, w tym ochrony obszarów morskich, będą musiały być nadal uwzględniane i respektowane. Dotyczy to np. wyznaczonych obszarów Natura 2000 oraz opracowanych i opracowywanych dla nich planów ochrony czy decyzji Ministra Obrony Narodowej w sprawach ustalenia obszarów zamkniętych. Plan opracowany zgodnie z zakresem i wymogami określonymi w Ustawie i w Rozporządzeniu nie może regulować spraw wykraczających poza zakres wskazany w ww. przepisach. Po jego przyjęciu plan stanie się narzędziem koordynacji działań o wymiarze przestrzennym, w tym decyzji władz publicznych oraz źródłem uwarunkowań przestrzennych i wynikających z niego ustaleń dla podejmowania poszczególnych decyzji przestrzennych przez podmioty publiczne oraz obecnych i potencjalnych użytkowników obszarów morskich.

Plan, zgodnie z art. 23 ust. 1b Ustawy, zmieni kompetencje organów wydających pozwolenia na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich – niektóre obecne kompetencje ministra przejmą dyrektorzy właściwych urzędów morskich. Plan, zgodnie przepisem określonym w art. 27g pkt. 1 Ustawy, stanie się dla Ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej narzędziem oceny wniosków złożonych w postępowaniu rozstrzygającym zgodność planowanych przedsięwzięć z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego.

Plan nie unieważnia prawomocnie wydanych decyzji przestrzennych oraz nie stanowi instrumentu zmiany pozwolenia np. na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich. Natomiast z planu mogą wynikać dodatkowe ustalenia, ograniczenia lub warunki, które inwestor będzie musiał wziąć pod uwagę przy projektowaniu, realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia.

Celem planu jest pomoc w rozstrzyganiu lub ograniczaniu konfliktów przestrzennych. Może być także pomocny w rozwiązywaniu konfliktów, które będą się pojawiały przy działaniach podejmowanych na podstawie odrębnych przepisów. Przyjęcie planu wpłynie na podniesienie skuteczności zarządzania i koordynacji działań, w tym decyzji administracyjnych. Decyzje przestrzenne będą musiały respektować ustalenia planu oraz brać pod uwagę jego uwarunkowania.

Integralną częścią niniejszego uzasadnienia jest ocena skutków regulacji, która przedstawia wyniki oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych planu.